

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Strategie předcházení školní neúspěšnosti vychází z vyhlášky č. 27/2016 sb.

S žáky ohroženými školní neúspěšností může pracovat kterýkoli pedagogický pracovník, event. pracovník školského poradenského pracoviště výchovná poradkyně, metodik prevence.

Úspěšnost ve škole je podmíněna mnoha faktory. Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry.

Neúspěchem ve škole mohou být ohroženi:

- děti, které nastoupily do školy
- žáci, kteří přestoupili na 2. stupeň ZŠ
- žáci, kteří přešli z jiné ZŠ
- žáci, kteří jsou nemocní a mají dlouhodobou absenci
- žáci, u kterých nastala změna rodinné situace
- žáci, kteří neovládají český jazyk jako rodný jazyk a nástroj výuky

Neúspěch ve škole se může projevit:

- neprospěchem
- závadovým chováním – porušováním školního řádu
- záškoláctvím
- problematickým postavením v třídním kolektivu

Problémy žáka ve vyučovací hodině:

- nerozumí výkladu
- neumí pracovat s učebnicemi a jinými texty
- nestíhá zapisovat podle výkladu
- nedokáže určit, co je podstatné
- neumí se soustředit
- opakovaně je v práci vyrušován spolužáky

Problémy s domácí přípravou:

K problémům s domácí přípravou vede nejčastěji:

- slabá vůle (nedokáže se přinutit k domácí přípravě)
- nedostatek návyků pro samostudium (neumí vybrat důležité, učí se z paměti bez pochopení látky, nezvládá větší celky, nemá vytvořený systém učení)
- neví, kdy se učit, aby učení bylo efektivní
- problémy komunikace s vyučujícím
- strach z vyučujícího
- obava sdělit, že něčemu nerozumí
- neznalost pravidel konzultací s vyučujícím problémového předmětu
- žák nejeví zájem o výuku (v hodině nepracuje, nechce pracovat a rozptyluje svoje spolužáky – odmítá nabízenou pomoc vyučujících)

Ostatní problémy negativně ovlivňující studium:

- dlouhodobé zdravotní problémy
- změna bydliště, dojíždění
- problémy v rodině (rozchod rodičů, úmrtí jednoho z rodičů, špatná ekonomická situace rodiny)
- stres z neprospěchu
- útoky před problémy
- problémy v sociálním prostředí vrstevníků

Třídní učitel

- vyhodnocuje prospěch třídy, příčinu zhoršení, u neprospívajících zjišťuje příčinu neúspěchu
- u žáků s SVP konzultuje poskytování doporučených podpůrných opatření s ostatními vyučujícími
- zajišťuje komunikaci mezi zákonnými zástupci žáka, žákem a školou v případě potřeby kontaktují pracovníky školského poradenského pracoviště a zapojí je do odborného řešení; o svých zjištěních informují vedení školy
- na pedagogické radě školy informuje ostatní pedagogické pracovníky o žácích třídy ohrožených školním neúspěchem a opatřeních přijatých ke zlepšení situace – Informace o žácích (výchovné a pedagogické působení, učební pokrok žáka)

V případě zhoršení školního prospěchu třídní učitel:

- neprodleně informuje zákonné zástupce žáka a projedná s nimi další postup, včetně návrhu možných opatření ze strany školy, např. konzultace k výuce nebo pravidelné doučování
- při přetrvávání obtíží zajistí ve škole setkání zákonných zástupců s vyučujícím daného předmětu, dle potřeby i výchovného poradce, kde společně projednají studijní výsledky žáka, možná rizika a návrhy vhodných řešení. V případě potřeby či zájmu nabídnou zprostředkování spolupráce s odborníky z PPP, SPC nebo SVP.

Formy práce s neúspěšnými žáky

Pro úspěšnost jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, zejména:

- problém zachytit co nejdříve a odhalit příčiny neúspěšnosti
- spolupráce s odbornými subjekty a zákonnými zástupci žáka
- podpora při zajištění odborného vyšetření v ŠPZ
- individuální přístup k žákům, respektování jejich individuálního tempa
- podpora vnitřní motivace žáků ke vzdělávání
- nabídka individuálních konzultací mimo vyučování
- vhodná forma ověřování učiva odpovídající schopnostem žáka a posilují pozitivní motivaci k učení
- zaměření na pozitivní výkony žáka
- podpora domácí přípravy žáka vycházející ze stanoveného obsahu učiva, upřednostnění zvolit si formu zpracování a využití ICT, uplatnění MS Teams
- využití podpůrných aktivit, např. oznámení termínu a rozsahu písemné práce, stanovení termínu s vymezením oblasti zkoušení, umožnění opakovaného opravného pokusu, domácí příprava formou MS Teams nebo Moodle2
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci, které pomohou lépe se orientovat v učivu (slovníky, přehledy, tabulky, kalkulačky, aj.)
- práce s chybou, jako ukazatelem žákovy potřeby lepšího osvojení učiva, ne jeho nedostatku

Nástroje na koordinaci péče o žáky se SVP

1. Doporučení ze ŠPZ
 - třídní učitel seznámí vyučující s doporučením ŠPZ, podpora vhodných přístupů, eliminace rozik
2. Plán pedagogické podpory (PLPP)
 - vzniká z iniciativy třídního učitele nebo učitele předmětu, může mít omezenou platnost nebo platí delší období, je pravidelně vyhodnocován učitelem, který jej vytvořil
3. Individuální vzdělávací plán (IVP)
 - podpůrné opatření 2. – 5. stupně, třídní učitel ho tvoří ho na základě doporučení ŠPZ, seznámení zákonných zástupců s individuální úpravou doloží podepsaným informovaným souhlasem
4. Předmět speciálně pedagogické péče (PSPP)
 - zařazení žáka do skupiny jen na základě doporučení ŠPZ, náplň je dána doporučením
5. Pedagogická intervence (PI)
 - podpůrné opatření 1. stupně, zařazení do skupiny je na základě doporučení ŠPZ nebo vyučujícího předmětu, ve kterém je žák znevýhodněn (ČJ, M)
6. Asistent pedagoga (AP)
 - personální podpora je daná doporučením ŠPZ, u žáků ve třídě podle §16, odst. 9 legislativní úpravou

Nástup žáka do školy

- co nejdelší období pro zažívání příjemných věcí a úspěchu, pozitivní motivace
- hodnocení vzhledem k osobnímu pokroku, nesrovnávat, každý je na školu jinak připraven
- pokud žák začne selhávat, zjistit co nejdříve, proč selhává a podpořit ho
- spolupráce s místními MŠ – na škole probíhají návštěvy budoucích prvňáčků ve třídě a podpora po zápisu do školy - adaptace na školní prostředí, rozvoj potřebných dovedností (Cesta do školy)
- komunikace se zákonnými zástupci a vysvětlování výukových postupů, aby mohli podobně postupovat i doma při přípravě na vyučování
- v případě selhávání žáka zacílení na konkrétní problém
- pokud žáka selhává výrazně je nutná odborná diagnostika příčin problému a zákonným zástupcům je doporučeno vyšetření v PPP

Přestup žáka na druhý stupeň

- dopřát čas na adaptaci na nové podmínky a organizaci, včetně přestávkových aktivit
- komunikace mezi učiteli 1. a 2. stupeň – předávání zkušeností, jak žáci pracovali, jaká byla pravidla hodnocení, jak se řešili různé problémové situace
- třídnické hodiny zaměřené na poznání žáků, sdílení společných zážitků, podpora vzájemné důvěry

Změna školy

- změna školy znamená změnu ŠVP – soulad výuky zajišťují vyučující předmětu
- za změnu školy je odpovědný zákonný zástupce, třídní učitel vytváří žákovi podpůrnou síť pro komunikaci mezi učiteli, žákem a jeho zákonnými zástupci
- žákům s OMJ je poskytováno adaptační období pro orientaci v novém školním prostředí i pro osvojení základů jazyka; cílem jazykové podpory je dosažení takových jazykových kompetencí, aby si žák mohl osvojovat učivo v českém jazyce

Nemoc, zvýšená omluvená absence

- při dlouhodobé nemoci je třeba úzce spolupracovat s rodinou, zajistit doplňování učiva, ulehčit návrat žáka po nemoci do školy, např. formou on-line konzultací nebo konzultací mimo výuku,
- sdílení materiálů do výuky v aplikaci MS Teams, aj.
- sledovat absenci žáka – zda krátkodobé absence z důvodu návštěvy lékaře, nevolností, rodinných důvodů, nejsou účelové v době, kdy se píše prověrka, kdy má být žák zkoušen, zda se nejedná o konkrétní dny v týdnu
- nárůst podezřelé omluvené absence oznámí třídní učitel výchovnému poradci a sjedná schůzku se zákonnými zástupci žáka, na které budou společně se zákonnými zástupci žáka řešit opatření na eliminaci absence a změnu přístupu žáka ke vzdělávání; v případě potřeby bude výchovný poradce komunikovat s dalšími subjekty (pediatr, OSVV MÚ, OSPOD)

Změna situace v rodině

- nabídnout pomoc lze pouze v situaci, se kterou je škola nebo učitel blíže seznámen a je-li mezi školou a rodinou vzájemná důvěra
- pozornost je věnována i žákům, kteří se výrazně zhoršili, začali být vůči plnění školních povinností apatičtí nebo se významně změnilo jejich chování
- třídní učitel nebo pracovník školy, na kterého se rodina nebo žák obrátí s žádostí o pomoc kontaktuje výchovného poradce, v případě nežádoucích projevů v chování metodika prevence, který iniciuje schůzku s rodiči a v případě potřeby doporučí odbornou pomoc; schůzka může být dle situace osobní nebo on-line prostřednictvím účtu žáka v MS Teams

Špatná sociální situace

- na žádost zákonných zástupců je žák zařazen do projektu Obědy pro děti nadace Women for women a po schválení poskytovatelem je mu poskytnuto bezplatné stravování ve školní jídelně
- všichni pracovníci školy vytváří vstřícné prostředí, ve kterém bude brán každý žák jako svébytná osobnost, bez ohledu na sociokulturní a ekonomické možnosti rodiny
- spolupráce s rodinou, v případě přetrvávajících problémů kontaktuje výchovný poradce OSPOD
- dle potřeby rodiny předá výchovný poradce kontakty na neziskové organizace

Závadové chování, záškoláctví

- důsledně, ale vstřícně k individuálním možnostem žáka, vyžadovat dodržování školního řádu, včetně včasného omlouvání absence
- v případě nežádoucích projevů v chování postupovat ve spolupráci s metodiky prevence v souladu s Minimálním preventivním programem

Platnost dokumentu od 1. 9. 2022

Mgr. Magdalena Čavojská
ředitelka školy